

ФАКУЛТЕТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ - СКОПЈЕ

Студиска програма: **БЕЗБЕДНОСТ 120 ЕКТС**

Времетраење на студиската програма: **2 години**

ЕКТС кредити: **120**

Цели на студиската програма

На Факултетот за безбедност како високообразовна и научно-истражувачка институција во областа на безбедноста, криминалистиката, криминологијата, форензиката, безбедноста и финансиската контрола се спроведува високообразовна, научно-истражувачка и применувачка дејност, како и континуирано образование и обука.

Со реализирањето на современи студии, Факултетот за безбедност го осмислува до крај своето постоење, ја заокружува својата физиономија на наставно-научна и истражувачка институција од областа на безбедноста и др. со што ги оправдува општествените потреби за нејзиното основање.

Врз основа на резултатите од анализа на потребите на безбедносниот систем на Република Македонија и утврдувањето на дефицитарните занимања, односно занимањата кои се актуелни и/или ќе бидат барани во иднина, актуелните студски програми оставаат простор за формулирање и воведување на нови програми и наставни целини структурирани начин кој ќе одговори на реалните пртребии за профилирање на високи кадри од областа на безбедноста.

Токму спецификацијата на дефицитарните занимања, односно расположливите можности за вработување, но и заработката, покрај напредокот во кариерата и личното задоволство од работата, се детерминирани основни критериуми при избор на понатамошното високо образование од страна идните студенти на сите циклуси, но и како референтна точка за идентификување на потребите за воведување на нови содржини во високото образование.

Овие студии се мултидисциплинарни и се економски, политички, правни, етички, информатички, животната средина, хуманитарни и други аспекти на проучување на феноменот на безбедноста и управувањето со кризи.

Поаѓајќи од длабоките општествени, економски, културни и безбедносни промени кои се случуваат во последниве две децении, се наметнува потребата од преобразба и приспособување на студиските и наставните програми во насока на научно опфаќање на сè посложената безбедносна стварност кај нас и во светот. Од друга страна, ваквите промени нужно условуваат и прилагодување на студиските и наставните програми кон актуелните и идните потреби на општеството и државата од високообразовен кадар од областа на безбедноста. Со трансформацијата на поранешната Полициска академија во сегашниот Факултет за безбедност, беше наследена и студиската програма криминалист, која пред сè е моделирана да одговори на потребите за школување на академски кадар за таквата поставеност на односите на тогашниот субјект Полициска академија и потребите од високообразовен кадар, пред сè за потребите на јавната и државната безбедност. Во меѓувреме, започнаа да се јавуваат и да добиваат на значење нови безбедносни појави и области кои нужно бараат и соодветна научна обработка и истражување. Меѓу таквите концепти се секако безбедносната превенција, приватната безбедност, граѓанската безбедност, регионалната и меѓународната безбедност, безбедносното право, глобализацијата, новите безбедносни ризици, закани и загрозувања и сите други безбедносни појави кои не беа познати или не беа толку афирмирани во науките од областа на безбедноста. Тоа пак од својата страна подразбира можност, но и обврска на Факултетот за безбедност-Скопје,

како најповикана високообразовна државна институција од областа на безбедноста соодветно да ги следи и проучува овие појави и со тоа да дава придонес кон нивното соодветно научно разбирање и имплементација на најновите научно-стручни сознанија од областа на безбедноста за доброто на поединците, општеството и државата. Преку тоа, Факултетот за безбедност-Скопје уште еднаш ќе се рефирмира пред домашната и пошироката научна јавност како високообразовна институција која се развива во чекор со развојот на безбедноста воопшто како сеопфатна општествена појава и нејзините разнородни манифестации и видови посебно.

Основна идеја ни беше создавањето студиска програма во која место ќе најдат веќе афирмираните безбедносни појави и проблеми разработени низ посебни предметни програми, но истовремено и свежината на новите предметни програми, со вклучување на оние кои ги нема на сличните високообразовни институции кај нас, а се среќаваат во соодветните високообразовни институции во светот; тоа би требало во иднина да биде препознатливост на студиската програма безбедност на Факултетот за безбедност во земјава и во странство.

Студиската програма безбедност и предметните програми во нејзин состав ја одразуваат сета широчина, сложеност и разнородност на безбедносните проблеми, со зафаќање на основите и особено етиологијата и феноменологијата на безбедноста и безбедносните појави како основ за креирање безбедносни проценки, прогнози и политики и на тој основ градење на стратегии од значење за државата и општеството во целост.

Конципираните предметни програми ќе бидат заокружена целост од одредена безбедносна стварност, безбедносна појава или група безбедносни појави со јасна теоретска и методолошка втемеленост.

Студиската програма по Безбедност на студентите им нуди можност за зголемување на нивните знаења во рамките на потесните насоки на безбедноста: Национална безбедност, разузнавање и контраразузнавање; Меѓународна безбедност и геополитика; Безбедност, право и полиција; Безбедност, тероризам и организиран криминал; Безбедносен менаџмент, креирање на јавни безбедносни политики и приватна безбедност.

Резултати од учењето (специфични дескриптори на квалификации)

Знаења и разбирање:

- стекнување знаења за факторите кои влијаат на безбедноста и функционирањето на институциите во безбедносниот систем;
- знаење за раководење и учество во научни, стручни и апликативни проекти за идентификација и поставување на проблем;
- стекнуваат знаења за примена на методите и техниките за анализа и евалуација на безбедносните процеси, состојби и институции;
- стекнуваат знаења за методите за анализа на причинско-последичните врски помеѓу општествените појавите, процеси и безбедноста;
- стекнување знаења за обврските на националните законодавства и институциите во безбедносниот систем во процесот на евроатлантски интеграции;
- стекнување знаења за капацитетите на институциите надлежни за имплементација на условите за членство во ЕУ и НАТО;
- разбирање на целите и функциите на институциите од областа на безбедноста во функција на одржување и обезбедување на националната безбедност;
- Високо специјализирано знаење кое е во полето на безбедносните науки;
- База на оригинално мислење или истражување;
- Подигање на критичка свест за знаењето во полето на безбедноста.
- Покажува знаење и разбирање за научното поле и областите на безбедноста кое се надградува врз првиот циклус, применувајќи методологии соодветни за решавање сложени проблеми, како на систематски, така и на креативен начин, што обезбедува основа или

можност за оригиналност во изнаоѓањето или примената на автономни идеи во контекст на истражувањето; може да дефинира појави и процеси од областите на управувањето со кризи и безбедноста; да ги сумира резултатите од истражуваните појави и процеси; да ги препознава појавните облици и согласно тоа да го подготвува и пишува планот за спротивставување на таа појава и процес; да може да ги репродуцира добиените информации и податоци и да пишува извештаи за безбедносни и кризни појави и процеси, да може да ги класифицира разузнавачките информации, да ги илустрира разузнавачките информации преку различни модели на безбедносна соработка, прикажување заради добивање на систематичност во воспоставената комуникација на соодветното ниво.

Примена на знаењето и разбирањето:

- Примена на теоретски концепти, модели, рамки, алатки и техники кои ја поттикнуваат креативноста во проучувањето на националната и интегралната безбедност, регионална, меѓународна безбедност и др;
- Примена на соодветни практични концепти, методи, техники и комуникациски вештини во помошта и поддршката на безбедносните органи и тела;
- Анализа на улогата на човечките ресурси за постигнување на ефикасност на надлежните институции во процесот на одржување на безбедноста;
- Анализа на улогата на динамиката во имплементирањето на реформите од областа на безбедноста како услов за членство во ЕУ и НАТО;
- Примена на алатки и техники за менаџирање со проекти од областа на безбедноста и заштитата од програмите и фондовите на ЕУ и НАТО;
- Примена на методи за евалуација на институционалните капацитети, предностите и слабостите;
- Вештини специјализирани за разрешување на проблеми, кои се потребни при истражување или иновација за да се изгради ново знаење или процедури и да се интегрира знаењето од различни области.
- Способност за критичко, независно и креативно решавање на проблеми во нови, непознати услови и во мултидисциплинарен контекст, но сепак во доменот на безбедносните науки, како и за реализација на независно истражување во истите области; да ги толкува безбедносните појави и процеси, да ги предвидува методите, средствата и начините на реализацијата на загрозувањето на интегралната безбедност од различни поединци, групи и држави, да ги пронаоѓа најадекватните мерки за спречување, оневозможување и прибирање на материјал за докажување на истите.
- Оригиналност и креативност во примена на знаењето, како и практично разбирање за функционирањето на постојните техники за истражување и испитување, кои што се користат за креирање и толкување на знаењето во полето на безбедноста.
- Има способност да ги препознава трендовите во безбедноста и нивното влијание врз стратегијата за безбедност.
- Ги развива стратегиите за безбедност врз основа на стекнатите знаења, така што ќе придонесат за безбедносната политика.
- Способност да ја обликува и развива безбедносната култура преку фацилитурање на промените со креирање решенија за подобро прилагодување на настаните.
- Способност за критичко, независно и креативно решавање проблеми од областа на безбедноста особено оние од стратешка природа.
- Употреба на технологија за безбедноста, како и за водење и креирање на безбедносна политика.
- Знае да применат мерила за успехот на ресурсите на безбедносниот систем во организацијата со користење аналитички мерки.

- Способност да спроведе конкретни истражувања во организацијата за безбедност.
- Способност практично да го примени теоретското знаењето во организации кои се дел од безбедносниот систем (национални и мултинационални)

Знае да ги примени стандардите и законските одреби од областа на безбедноста, политичкиот систем, кризните состојби и да примени критичка евалуација на фактите за решавање на безбедносни проблеми.

Способност за проценка:

Знаења, вештини и способности за градење на методологија на истражување преку примена на соодветни методи на истражување и инструменти за добивање на релевантни показатели за безбедносниот проблем во функција на апликативна примена на резултатите од истражувањето.

Комуникациски вештини:

- стекнува вештини да комуницира ефективно со користење на соодветни аргументи во извештаите, презентациите и дебатите од областа на безбедноста;
- способности за професионален пристап во процесот на работа со почитување на професионалните стандарди на работа во безбедносните органи и служби и етичките кодекси;
- спремност за професионален однос при размена на податоци и заклучоци во функција на градење стратегии за решавање на сложени безбедносни ситуации и задачи;
- вештини за функционирање и комуницирање во сложени безбедносни ситуации на национално и меѓународно ниво;
- Способност за размена на заклучоци и информации со стручни и нестручни лица за проблеми од областите на безбедноста, јасно и недвосмислено.
- Способност за независно развивање креативна расправа за проценка на методологии и за развивање критички став за тоа, како и понудување нови хипотези во зависност од можностите.
- Преземање значителна одговорност за работата на поединците и групите, водење и иницирање на активности во функција на примена на безбедносната теорија и практика од меѓународен аспект, заради остварување на безбедност на сите граѓаните.
- Способност со користење на напредна технологија и вистински избор на медиум на комуникација, како и со употреба на напредни презентерски вештини да ги креира и споделува информациите јасно, концизно и навремено
- Способност за преговарање и справување со конфликтни ситуации
- Умешно водење на состаноци и преземање одговорност за заедничките резултати;

Водење и иницирање на активна комуникација, со голема свесност за бариерите на ефективната комуникација

Вештини на учење:

- Развива критичко мислење;
- Развива аналитички пристап во проучувањето и истражувањето на безбедноста и заштитата;
- Применува научно верификувани методи и техники за истражување на безбедноста и заштитата;
- Развива стратегиско размислување;
- Синтетизира информации и извлекува заклучоци;
- Евалуира резултати.
- Способност за идентификација на лична потреба од понатамошно образование и за независно делување при стекнувањето нови знаења и вештини.

- Способност за преземање одговорност за понатамошно лично усовршување.
- Способност за препознавање на личната и организациската потреба за понатамошно знаење.
- Способност да креира талент менаџмент систем како поддршка за стекнување на знаење и вештини во доменот на интерес.
- Да креира политики за професионален развој , со користење на соодветни менаџмент алатки со кои ќе направи анализа на потребите.
- Способност за правење стратегии за професионален развој на ново на организацијата како дел од безбедносниот систем.Развивање на позитивистички пристап;

ЛИСТА НА ПРЕДМЕТИ

Семестар 1

Теориско-концепциски пристапи и политики во безбедноста (10 ЕКТС)

Студентот ќе може да ги препознае различните пристапи во дефинирање на безбедноста. Да изврши поимовно определување на безбедност, безбедносен систем, да ги препознае елементите на системите за безбедност. Да биде оспособен да репродуцира солиден квантум на знаења и сознанија за познатите теории за безбедноста. Да идентификува, анализира различни концепти во креирање на безбедносните системи во држави со различен политички и економски концепт. Да ги анализира различните услови кои имаат влијание во конципирање на безбедносните системи на поедини држави.

Да ги распознава и истражува современите политички и економски текови и нивното влијание во конципирање на безбедносни системи.

Разузнавање и контраразузнавање (10 ЕКТС)

Студентите да завладеат со потребните академски знаења од областа на разузнавањето и контраразузнавањето во светлото на современите настани на глобално, регионално и државно ниво. Во таа смисла, да ја согледаат улогата на современото разузнавање во остварувањето на стратегиските интереси на национално и наднационално ниво, од една страна, и задачата на контраразузнавањето во откривањето и спречувањето на противничките и непријателските чекори на разузнавачки план што имаат за цел загрозување на виталните и другите интереси.

Асиметрични закани (10 ЕКТС)

Предметот се базира на проучување на на современите асиметрични закани по кои ќе се врши реформирање на безбедносниот систем. Цели на предметната програма е да се добијат научни и продлабочени сознанија за асиметричните закани и нивното влијание врз стабилноста.

За современиот свет се карактеристични брзи, комплексни и динамични промени кои денешницата секојдневно ја соочуваат со нови асиметрични закани и ризици. Порастот на заканите и ризиците се рефлектира преку тероризмот, транснационалниот организиран криминал, војна од четврта генерација, пролиферацијата на оружје за масовно уништување, верски радикализам и екстремизам, илегална миграција, нестабилни држави и компјутерски (сајбер) напади. Енергетската зависност и климатските промени се само уште еден комплексен предизвик и негативен чинител на националната и меѓународната безбедност. Земајќи ги предвид димензиите и комплексноста на современите закани и ризици, глобалниот и сестран пристап и соработката со ООН, НАТО, ЕУ и ОБСЕ се неопходен начин за успешно справување со истите.

Семестар 2

Методологија на истражување на безбедносните појави и истражувачки дизајн (10 ЕКТС)

Да ги совладале содржините од Основите на методологијата на истражувањето на криминалитетот како сериозен безбедносен феномен и проблем на безбедносните науки, посебно квалитатвните и квантитатвните истражувачки дизајни, како и теориско-епистемолошките проблеми на истражувањето на безбедноста;

Да располага со знаења од примената на статистичките постапки и да располага со компјутерски вештини и компјутерска писменост.

Во групата на задолжителни предмети за насоката Национална безбедност, разузнавање и контраразузнавање се следните научни дисциплини

Служби за безбедност и контраразузнавање (10 ЕКТС)

Студентите да завладеат со потребните академски знаења во однос современите служби за безбедност и контраразузнавање, како дел од комплексните системи на безбедност на национално и наднационално ниво. Да ја осознаат улогата на службата за безбедност и контраразузнавање на полето на откривањето и спречувањето на делата насочени против уставниот поредок на една држава, како и да ги заштитат виталните интереси на наднационалните системи. Воедно, да се завладеат со неопходните знаења од аспект на неопходниот надзор и контрола врз овие служби, во рамките на севкупните демократски заложби во современите држави за применување на принципот на законитост во работењето.

Безбедноста во национален и регионален комплекс (10 ЕКТС)

Предметот се базира на проучување на улогата на регионот во безбедноста во строга смисла на зборот. Компаративни согледувања во меѓународните односи во целина. Во центарот на вниманието се модерната теорија и пристапи при проучување на регионот, кој треба да послужи како аналитичка рамка за објаснување и споредување на случувања на безбедност во Западен Балкан и во одредени региони во светот. Преземање на теоријата на регионалната безбедност комплекс, критичките студии за безбедност, како и различни пристапи за изградба на регионот, воедно да се објасни потеклото, развојот и современата динамика во рамките на и помеѓу безбедноста на регионот.

Посебно внимание ќе се посвети на причините за честиот политички и безбедносен (ре) дизајн на Југоисточна Европа. Дебата на мапата ризикот од Балканот, како и идентификација на критична точка на неговата безбедност. Фокусот ќе биде ставен на националната безбедност преку нејзината трансформација во безбедносната заедница, како дел од процесот на интеграција. Конечно ќе се дискутира насоки за натамошен развојот на истражувањето во оваа област.

Во групата на задолжителни предмети за насоката Меѓународна безбедност и геополитика се следните научни дисциплини:

Меѓународни односи, меѓународна безбедност и геополитички фактори (10 ЕКТС)

Цели на предметната програма се студентот да се стекне со следниве компетенции:

- Да може критички да ги анализира различните облици на однесување на државите и другите меѓународни субјекти на меѓународен план,
- Да може да ги проучува основните тенденции на меѓународното делување и да ги согледа перспективите на таквото делување во областа на безбедноста
- Да може да објасни суверенитет, интервенција, геополитика, безбедност и што значат тие во глобалната слика
- Да може да ја разбере улогата и одговорноста на меѓународните безбедносни организации и да учествува во работата на истите

НАТО и ЕУ како безбедносни актери (10 ЕКТС)

Цели на предметната програма се студентот да се стекне со следниве компетенции:

- Да може да ја разбере, оценува и анализира улогата на НАТО и ЕУ во европската безбедност
- Да може да ги проучува основните тенденции на развој и да ги согледа перспективите на нивното делување
- Да може да земе учество во некои активности на овие институции
- Вклучување во истражуваки процес

Во групата на задолжителни предмети за насоката Безбедност, право и полиција се следните научни дисциплини:

Човекови права и Меѓународно хуманитарно право (10 ЕКТС)

Во рамки на оваа програма се изучува концептот на човекови права и слободи, сместување на полицијата во рамки на концептот за човекови права, меѓународниот систем за заштита на човековите права. Исто така се проучува заштитата на човековите права за време на вооружен судир, основните одговорности при спроведување на законот, забраната на тортура и злоставување, како и состојбите во Република Македонија во оваа област. Целта на оваа програма е да го развие концептуалното разбирање на студентите за практиките и процедурите во врска со наведените феномени. Со пристапувањето кон Женевските конвенции за заштита на жртвите во војна од 1949 и нивните Дополнителни Протоколи од 1977 и 2005 година, Република Македонија презеде обврска за нивна имплементација и дисеминација, како и да ги проучува во наставните планови и програми на универзитетско ниво. Основната цел на овој предмет е студентите поподробно да се запознаат со содржината на обичајните правила и одредбите на меѓународните договори од областа на МХП; со основните принципи на МХП; како и подетално да се запознаат со основните хуманитарни правила за заштита на човекот – за да се зголеми нивната способност за ефективно работење во наведените области.

Меѓународно и компаративно полициско работење (10 ЕКТС)

Целите на предметната програма се фокусирани на следните претпоставки, т.е. стекнување компетенции за:

- Да може да ја разбере историјата, основите и развојот на општествено-политичките услови кои довеле до воспоставување на полициската соработка, формирање на меѓународните полициски организации и дефинирање на законската уреденост
- Да може критички да се анализираат основните принципи на меѓународното полициско работење од меѓународен и национален аспект во однос на превенцијата и справувањето со меѓународниот (транснационалниот) криминал, земјаки ги предвид реалните и претпоставените ризиците/заканите за националните полиции (и органи одговорни за спроведување на законите - поширока смисла) и меѓународната заедница.
- Да се стекнат вештини и знаења за писмено и усно елаборирање и аргументација на резултатите од сопствените и други релевантни истражувања и анализи.

Во групата на задолжителни предмети за насоката Безбедност, тероризам и организиран криминал се следниве научни дисциплини:

Борба против недозволена трговија со дрога (10 ЕКТС)

Студентот ќе може да ги препознае видовите на опојни дроги, да направи разлика помеѓу употреба и злоупотреба на опојните дроги, да изврши дефинирање на наркокриминалитетот

Да репродуцира солиден квантум на научни знаења и сознанија за основните карактеристики на кривичните дела поврзани со неовластено производство, држање и ставање во промет на опојните дроги, модусот опеаранди на делување на организирани криминални групи кои се занимааваат со недозволена трговија со дрога,

Да ги идентификува, анализира, просудува, вреднува соодветните методи и средства кои се најпогодни во расфетлувањето на Недозволената трговија со дрога како облик на организираниот криминал

Транснационален организиран криминал и системска корупција (10 ЕКТС)

Целта на овој предмет е да им овозможи на студентите од втор циклус да се запознаат со етиологијата, геноменологијата и општествената контрола на мултидимензионалната природана транснационалниот организиран криминал и системската корупција. Исто така, потребно е да се запознаат студентите со трансцеденталноста на поимот организиран криминал во сите аспекти на неговата практично консеквентна релевантност. Исклучително значајно ќе биде да се сфати потребата од системско-стратешкиот пристап при проекција на кохерентни, комлементарни, квалитативно нови превентивни политики и стратегии, како на меѓународно, така и на национално ниво. Се изучуваат етио-феноменолошките карактеристики на транснационалниот организиран криминал и неговите најкарактеристични облици, како и системката корупција и незините подтипови.. Посебен акцент е ставен на тенденциите во напорите на меѓународната заедница за спречување на овие организирани облици на меѓународен криминал како најсериозна закана за меѓународната безбедност и подривањето до целосно уништување на националните економски, политички и правни системи. Во тој контекст ќе се посвети внимание на политиката што ја води Република Македонија, како и местото и улогата на националните институции.

Во групата на задолжителни предмети за насоката *Безбедносен менаџмент, креирање на јавни безбедносни политики и приватна безбедност* се следните научни дисциплини:

Безбедносни стратегии и менаџмент (10 ЕКТС)

Основната цел на предметот е студентите да се стекнат со основни и напредни знаења за безбедносните стратегии (националните стратегии и националните акциони програми), за менаџментот како наука и за менаџментот во безбедносните институции.

Креирање и анализа на јавни политики во безбедноста и кризниот менаџмент (10 ЕКТС)

Да се разбере местото на анализата на јавните политики во процесот на креирање политика, како и да се разбере значењето на секоја од фазите во тој процес. Воедно да се совладаат аналитичките алатки и техники во функција на креирањето на политиките.

Запознавање со процесот на анализа на јавните политики, нивната функција во процесот на креирање политики, со начинот на структурирање на конкретен политички проблем, прогнозирање на резултатите, селектирање на препорака за тоа каква политика треба да се води во врска со конкретниот проблем, начинот на следење на ефектите од политиките што се спроведуваат и нивно вреднување. Во контекст на овој предмет, внимание се посветува и на процесот и начините на аргументирање, како и на начинот на презентирање на резултатите од направените анализи.

Семестар 3

Во групата на изборни предмети за насоката *Национална безбедност, разузнавање и контраразузнавање* се следните научни дисциплини

Разузнавачки служби (10 ЕКТС)

Студентите да завладеат со потребните академски знаења од областа на разузнавачките служби, како во поглед на историските и современите аспекти на формирањето и дејствувањето, така и со структурните и функционалните страни на нивната улога на внатрешнодржавен план и на полето на меѓународните односи во креирањето на актуелната безбедносна архитектура во Европа и светот. На тој начин, студентите ќе бидат соодветно академски оспособени за практична работа во соодветните безбедносно-разузнавачки институции во земјата и странство во предвидувањето, проценувањето и креирањето и реализирањето на безбедносни политики.

Безбедност и заштита на сообраќајната инфраструктурата во сообраќајот (10 ЕКТС)

Низ стекнување на основни сознанија за факторите на безбедноста во сообраќајот, сообраќајната инфраструктура, меѓународните и национални стандардите при транспортот на патници, стоки и други услуги во копнениот, водениот и воздушниот сообраќај, како и со стекнување нови сознанија за современиот интегриран сообраќај, студентот ќе се здобие со стручни знаења и искуство за да може ефикасно да работи во органите и институциите за менаџирање со кризни ситуации и безбедност при транспортот.

Интегрирана соработка во кризниот менаџмент (10 ЕКТС)

Во последните десетина години серијата природни непогоди и сериозни безбедносни ризици и закани предизвикани од човекот, од политички и од хуманитарен карактер ги зближија заедниците, државите и релевантните организации во рамките на меѓународната заедница да пристапат посериозно во градењето пристап и во креирањето капацитети за справување, а се во рамките на активностите поврзани со превенцијата (подготвеноста), справувањето, обновата и управувањето со кризите. Клучни се покажаа настаните поврзани со поплавите во Европа кои го земаа својот данок во човечки животи и предизвикаа огромна материјална штета од неколку дестии милијарди евра. Воедно низата земјотреси покажаа дека развиениот свет сè уште е ранлив на ефектите од природните непогоди. На природните непогоди се надоврзуваат серијата закани и опасности од политички и хуманитарен карактер, а токму бегалската криза предизвикана со војните во Авганистан, Сирија и Ирак и последните терористички напади во Париз (2015) покажаа дека кризниот менаџмент е многу повеќе од теоретски концепт базиран на неолиберализмот и од условено декларирање на сили и капацитети.

Природни непогоди, ранливост и закрепнување (10 ЕКТС)

Овој предмет има за цел да ги подготви студентите со растечката потреба за препознавање на ризиците, како и намалувањето на последиците од случени катастрофи. Затоа, цел е студентите да се запознаат од опасностите и ранливоста од катастрофи предизвикани како од природата.

Под природни непогоди се подразбираат: екстратериторијалните (како што се соларни бури), геофизичките опасности како што се земјотресите, дивите пожари (шумски пожари), цунамија, лизгање на земјиште, вулкани, понатаму метеоролошките, како што се: бури, торнада, поплави и суши.

Студентите ќе научат да препознаат и разликуваат различни степени на загрозеност на заедницата од природните непогоди, со особена нагласеност на нивната зачестеност, човековата ранливост, како и нашата способност да ги предвидиме во рамки на постоечките научни ограничувања.

Компјутерска безбедност (10 ЕКТС)

Препознавање на опасности од областа на компјутерската безбедност, идентификација на незаконски поведенија, анализа на ризик по компјутерските мрежи и системи, безбедносна состојба и заштита на компјутерските податоци, соработка и размена на информации за подобрување на компјутерската безбедност.

Стручен англиски јазик (10 ЕКТС)

Надградба на претходно стекнатите знаења по англиски јазик со содржини од областа на безбедноста.

Развивање на јазичните вештини преку текстови и вежби на теми од областа на меѓународната безбедност и дипломатијата.

Развивање на јазичните функции и оспособување на студентите за употреба на јазикот во различни контексти важни за структурата.

Развивање на интеркултурните вештини и способноста за функционално користење на англискиот јазик во мултикултурна средина.

Во групата на изборни предмети за насоката Меѓународна безбедност и геополитика се следните научни дисциплини:

Меѓународно преговарање и видови дипломатија (10 ЕКТС)

Во рамки на оваа програма систематизирано се изучуваат општите прашања од теориска, начелна и практична природа поврзани со процесот на меѓународно, меѓудржавно, дипломатско преговарање и други видови на решавање на споровите по мирен пат. Целта на програмата е да го развие концептуалното разбирање на студентите за практиката и процедурите на модерната дипломатија. Опишани се големите промени на меѓународната сцена кои влијаеја на тековите и природата на преговарање, како и влијанието на меѓународните кризи врз преговарањето и улогата на превентивната дипломатија во нивното решавање. Целта е да се зголеми способноста на студентите да работат ефективно во рамките на дипломатската заедница. Детално се проучуваат методите на преговарање, елементите на преговарачка вештина, стратегиските пристапи, како и развојот на дипломатијата, јазикот во дипломатијата и преговарањето и видовите дипломатија.

Економски развој и меѓународна безбедност (10 ЕКТС)

Предметот ги изучува економските, социјалните, политичките и институционалните промени потребни да предизвикаат значајни и брзи подобрувања во квалитетот на човековиот живот. Намалувањето на сиромаштијата нееднаквоста и невработеноста како и стимулирањето на локалниот и регионалниот економски раст се главните целини на оваа предметна содржина. Локалниот и регионалниот развој се третираат како процеси преку кои партнерите од јавниот сектор, локалната самоуправа, бизнис секторот, претпријатијата и невладиниот сектор заеднички работат за да создадат подобри услови за живот на граѓаните. Во оваа предметна програма се обработуваат прашања за регионален развој, детерминанти на локалниот и регионалниот развој, формирање на мрежи на институции за креирање и поддршка на локалниот и регионалниот развој, улогата на јавниот сектор во креирањето и поддршка на локалниот и регионалниот развој, методологијата за планирање, оценка на успешноста на локалниот и регионалниот развој, фискална децентрализација

Одбранбено-воени и вооружени системи и трансатланските односи (10 ЕКТС)

Цел на предметот е кандидатите да ги проучат одбранбените-воени и вооружени системи, трендовите кои постојат во рамките на воената индустрија во однос на производството и трговијата на конвенционално оружје и софистицирани системи, како и други прашања кои се надвор од одредбите опфатени со меѓународните акти кои ја регулираат оваа сфера, а многу често се предмет на провокации и натпревар во однос на воената надмоќ помеѓу државите и колективните одбранбени системи каков што е НАТО. Последното во главно се однесува на анализа на состојбите и реалностите во однос на почитувањето на меѓународните акти кои ги регулираат забраните и ограничувањата при водење на борбени операции, со посебен акцент на третманот на нуклеарното оружје, хемиското и биолошкото оружје, познато како оружје за масовно уништување (ОМУ), неговите можности и ефекти од неговата употреба.

Мировни операции, постконфликтна реконструкција и градење на државата (10 ЕКТС)

Целта на предметната програма е студентите да се стекнат со знаења за начинот на спречувањето и превенирањето на различните форми на конфликти и спорови, како и улогата на колективните системи за безбедност на ЕУ, НАТО и ООН во остварување на превентивната дипломатија

изразена преку мировните мисии, механизмите за постконфликтна реконсилиенција, мерките за градење доверба, постконфликтната правда и сл.

Глобална безбедност – современи предизвици, ризици и закани (10 ЕКТС)

Студентот ќе може да дефинира, да репродуцира солиден квантум на научни знаења и сознанија за теоретските основи на процесот на глобализација, како и развивање на способности за воочување на позитивните и негативните аспекти на глобализацијата; да ја оценува, аргументира работата на актерите на глобалната безбедност (човек, држава, мега-држави, владини и невладини организации, глобални сојузи); да ја спознава и да ја оценува идеополитичката и/или реалполитичката врска помеѓу секторите (политичко-правен, воен, економски, социјален и еколошки); да биде способен да им понуди адекватен одговор на предизвиците на глобалните закани и глобалните интереси.

Стручен англиски јазик (10 ЕКТС)

Надградба на претходно стекнатите знаења по англиски јазик со содржини од областа на безбедноста.

Развивање на јазичните вештини преку текстови и вежби на теми од областа на меѓународната безбедност и дипломатијата.

Развивање на јазичните функции и оспособување на студентите за употреба на јазикот во различни контексти важни за структурата.

Развивање на интеркултурните вештини и способноста за функционално користење на англискиот јазик во мултикултурна средина.

Во групата на изборни предмети за насоката Безбедност, право и полиција се следните научни дисциплини:

Меѓународно право на вооружени конфликти (10 ЕКТС)

Целта на оваа програма е да развие концептуално разбирање на студентите за поимот и предметот на меѓународното право на вооружени конфликти и за поимот на вооружен судир. Тие подетално се запознаваат со учесниците во оружен судир, изворите на МХП со посебен акцент на Женевските конвенции и другите позначајни меѓународни договори од оваа област. Посебно се изучуваат внатрешните вооружени судири како еден вид на современи вооружени судири, како и внатрешните безбедносни операции. Целта на програмата е и да ја зголеми способноста на студентите преку проучувањето да ги препознаваат како внатрешните оружени судири, така и надворешните интервенции, правото на самоодбрана на државата, колективната безбедност на ОН, со посебен акцент на мировните операции и хуманитарните интервенции. Во рамки на предметот ќе се дадат и општи информации за спроведување на МХП и меѓународната одговорност.

Меѓународни стандарди и практики за заштита на животна средина (10 ЕКТС)

Запознавање на студентите со меѓународната законска регулатива од областа на заштита на животната средина, стекнување на знаења за начинот на постапување на инспекторите за еколошките кривични дела и нивна соработка на меѓународен план.

Државен контролен систем-современи предизвици (10 ЕКТС)

Цел на предметната програма е изучување формалната општествена контрола која во последните неколку децении претрпе сериозни промени. Набљудувањето како составен дел на државните институционални активности се појави како доминантна пракса. Развојот на владината и корпоративна инфраструктура заедно со техничко-технолошките иновации овозможи ракување и манипулација со податоци што доведе до промени во динамиката на моќта, идентитет, институционалната практика и меѓучовечки односи.

Полициските службеници го поминуваат работното време во собирање и обработка на податоци и бараат начини како да ги приклучат податоците собрани од страна на други институции во полициската работа. Оваа форма на социјална сортирање не е инхерентно лошо, бидејќи може да се користи за подобро распределба на ресурсите во општеството, но носи и сериозни закани за слободара на граѓаните. Затоа проучувањето на надгледувањето е неопходно за поставување на нормативни граници за државата и корпорациите. Овие нови димензии на социјалната пракса, треба да се проучуваат преку емпириска анализа и компаративни студии за состојбите во различни држави и во различни контексти, за да се попречуваат негативните а инситуализираат позитивните аспекти на набљудувањето.

Полициски операции (10 ЕКТС)

Целта на предметната програма е студентите успешно да се подготват и оспособат за решавање на теоретски и практични безбедносни проблеми кои произлегуваат од сложеното полициското постапување кај полициските операции. За остварување на целта, студентите во текот на наставата ќе се стекнат со потребниот квантум на знаење за основите карактеристики на полициските операции и нивната комплексност која е тесно поврзана со внатрешно безбедносните загрозувања и опасности. Покрај ова, студентите ќе демонстрираат умешност во вештини за примена на соодветни тактички методи и стратегии при решавање на сложени безбедносни прашања кај полициските операции.

Стручен англиски јазик (10 ЕКТС)

Надградба на претходно стекнатите знаења по англиски јазик со содржини од областа на безбедноста.

Развивање на јазичните вештини преку текстови и вежби на теми од областа на меѓународната безбедност и дипломатијата.

Развивање на јазичните функции и оспособување на студентите за употреба на јазикот во различни контексти важни за структурата.

Развивање на интеркултурните вештини и способноста за функционално користење на англискиот јазик во мултикултурна средина.

Во групата на изборни предмети за насоката Безбедност, тероризам и организиран криминал се следниве научни дисциплини:

Криминална политика (10 ЕКТС)

На крајот на совладувањето на предметните содржини студентот треба да:

- ги разбере и препознава ендегените фактори кои влијаат на криминалот, како индивидуална (поединечна) појава, како што се: темпераментот, карактерот, интелигенцијата и мотивите на сторителот за вршење на конкретно кривично дело, со цел за успешно профилирање на можен сторител и пронаоѓање на вистинскиот виновен сторител
- ги разбере и препознава ендегените фактори кои влијаат на криминалот, како индивидуална (поединечна) појава, како што се семејството, училиштето, работната средина, круговите (друштвото, локалите) каде се движат и регрутираат потенцијални сторители на одредени кривични дела, со цел за успешно профилирање на можен сторител и пронаоѓање на вистинскиот виновен сторител
- стекне знаење и вештини за да ги поврзува криминолошките сознанија за новите појавни облици на определени кривични дела со конкретно кривично дело извршено од страна на можен сторител со одреден психолошки и социјален профил, со цел за пронаоѓање на вистинскиот виновен сторител
- ги совлада техниките и стекне знаење и вештини за да ги поврзува оперативните криминалистички сознанија за начинот, средствата, времето, местото и просторот на извршување на конкретно кривично дело, со одреден психолошки и социјален профил на можен сторител, со цел за пронаоѓање на вистинскиот виновен сторител

ги совлада техниките и стекне знаење и вештини за да ја определува стапката на криминалот во едно општество и ја утврдува ефикасноста и ефективноста во работата на надлежните органи за спроведување на Кривичниот законик.

Меѓународно кривично право и сузбивање на современите форми на криминалитет (10 ЕКТС)

Во рамки на оваа програма се изучуваат основните карактеристики на западните казни законодавства, нивната реформа, универзализација, унификација, хармонизација, изворите на казено – правните реформи во сферата на сузбивање на современите форми на криминалитетот. Исто така се изучуваат меѓународните судови, меѓународните кривични дела и современите форми на криминал (организиран криминал, трговија со оружје и луѓе, корупција, перење пари и економски криминал и сл.) како закана по меѓународната безбедност. Целта на програмата е да се развие концептуалното разбирање на студентите на наведените феномени во нивните појавни форми и да ги овладеат потребните процедури. Посебен акцент се става на проучувањето на миграционите движења и со нив поврзаната илегалната миграција како сериозен проблем на современото меѓународно општество. Истата се поврзува со комплексниот феномен на трговија со луѓе како еден од современите облици на криминалитет.

Тероризам и менаџирање на инциденти пост тероризам (10 ЕКТС)

Студентот, преку стекнување на основните сознанија во врска со проблемот на тероризмот, како и со надградбата со проблематиката која се однесува на современата безбедносна стратегија за спречување на појавните облици на тероризам, ќе се здобие со доволно стручни знаења и искуство за да може оперативно, во целина и ефикасно, да работи во органите за спроведување на законите

во врска со откривањето и докажувањето на организиранiot криминалитет и тероризмот, како и да менаџира со критични ситуации и управува и проактивното делува против тероризмот. Студентот ќе развие и способност за препознавање на појавните форми на тероризмот, финансирањето и поддршката на истот, делување во функција на попречување, оневозможување и санкционирање на припадниците на терористичките групи.

Психологија на криза и кризни интервенции (10 ЕКТС)

Запознавање на студентите со теоретските модели на психолошка криза, со механизмите за надминување на кризата како и со подобрување на професионално функционирање во текот на управувањето со кризни ситуации. Запознавање со современите модели на интервенција во криза како начин на опоравување од кризата и развивање на резилентност.

Стручен англиски јазик (10 ЕКТС)

Надградба на претходно стекнатите знаења по англиски јазик со содржини од областа на безбедноста.

Развивање на јазичните вештини преку текстови и вежби на теми од областа на меѓународната безбедност и дипломатијата.

Развивање на јазичните функции и оспособување на студентите за употреба на јазикот во различни контексти важни за структурата.

Развивање на интеркултурните вештини и способноста за функционално користење на англискиот јазик во мултикултурна средина.

Во групата на изборни предмети за насоката *Безбедносен менаџмент, креирање на јавни безбедносни политики и приватна безбедност* се следните научни дисциплини:

Секуритизација и десекуритизација (10 ЕКТС)

Целта е студентите да се запознаат со теоријата за секуритизација во широкиот концепт на безбедноста како и нејзината примена во емпириските анализи. Предметот тргнува од сваќањето на секуритизацијата развиена во рамките на Копенхашката школа за без-безбедност, но излегува и од нејзини рамки и ги опфаќа и новите пристапи за изучување на овие теми од безбедноста во услови на криза и кризна состојба.

Корпоративна безбедност и злоупотреба на довербата (10 ЕКТС)

Стекнување со знаења и вештини за облиците на корпоративна одговорност, како одговорност која е востановена во Република Македонија со воведувањето на кривично – правната одговорност за правните лица. Одговорноста на правните лица е паралелна со одговорноста на службените, одговорните лица во домашни и странски правни лица, односно корпоративната одговорност е поврзана со злоупотребата на довербата во извршувањето на работите и работните задачи доверени согласно закон. Последиците од злоупотребата на довербата се општествено опасни криминални поведенија со кои се нанесуваат штети на правните лица, но и штети на Државниот буџет. Препознавањето на појавните облици и форми на криминал за кој се одговорни правните лица е вештина со која треба да се стекнат лицата од органите на прогон и инспекциските служби надлежни за работи во предистражната и истражната постапка во функција на успешно покренување и спроведување на кривична постапка и изрекување на мерка конфискација на криминално стекнати приноси и имот.

Современи теории и концепти во приватната безбедност (10 ЕКТС)

Стекнување продлабочени знаења за современите теории, концепти истражувања во приватната безбедност кај нас и во светот

Усвојување на најзначајните современи концепти во приватната безбедност (односот приватна-јавна безбедност, современите гледишта за приватизацијата на безбедноста, јавниот и приватниот полисинг, јавно-приватните безбедносни партнерства)

Усвојување на современите теоретски парадигми во развојот на приватната безбедност (неолибералистичка, постмодерна, структурно-функционална, критичка)

Оспособување за самостојно, систематско и квалитетно изведување на истражувања за актуелни и современи појави во приватната безбедност

Полициски менаџмент (10 ЕКТС)

Студентот располага со основните знаења од теоријата на менаџментот.

Ги познава основите на раководењето со полицијата и полициската организација, ги познава основните принципи на управувањето со полицијата.

Ги распознава и знае нивоата на полициска организација и умее, согласно таквата структура да ги примени принципите на менаџирање и знае која документација се изработува за проценка на ситуацијата, планирањето на активностите и посебно во организирањето и спроведувањето на активностите.

Ги поснава основните концепциски менаџерски вештини, посебно вештините на деловно

Стручен англиски јазик (10 ЕКТС)

Надградба на претходно стекнатите знаења по англиски јазик со содржини од областа на безбедноста.

Развивање на јазичните вештини преку текстови и вежби на теми од областа на меѓународната безбедност и дипломатијата.

Развивање на јазичните функции и оспособување на студентите за употреба на јазикот во различни контексти важни за струката.

Развивање на интеркултурните вештини и способноста за функционално користење на англискиот јазик во мултикултурна средина.

Семестар 4

Изборен предмет од листата на изборни предмети на УКЛО